

Minnesanteckningar möte landsbygdsgruppen 2018-02-15

Deltagare: Rebecka Hovenberg (MP), Karina Joelson (Utskott Vreta Kloster, ordinarie), Åke Wester (Utskott Vreta Kloster, ordinarie), Arne Savilahti (Utskott Väst, ordinarie), Mariann Löfgren (Utskott Väst, ordinarie), Kenth Kindström (Utskott Väst, suppleant), Per Öberg (Utskott Vårdnäs, ordinarie), Börje Johansson (Utskott Vårdnäs, ordinarie), Ylva Friis (Utskott Åkerbo, ordinarie), Britt Madsen (Utskott Åkerbo), Lars-Åke Gustafson (tillförordnad landsbygdsstrateg).

Frånvarande: Muharrem Demirok (C), Sivert Vestlund (Utskott Vreta Kloster, ordinarie), Vakans (Utskott Vreta kloster, suppleant), Klas Kristenson (Utskott Väst, suppleant), Vakans (Utskott Vårdnäs, suppleant), Mikael Aurel (Utskott Vårdnäs, suppleant), Leif Johansson (Utskott Åkerbo, ordinarie), Göran Andersson (Utskott Åkerbo, suppleant).

Plats: Missionshuset i Hulta kl 18.00 – 20.00.

- 1) Mötet öppnas av **Rebecka Hovenberg** (MP).
- 2) **Börje Johansson** i Landsbygdsgruppen berättar lite om Hulta kretsloppsförening och de lokala lösningarna föreningen har för avlopp och vatten, vilket ger ett småskaligt, ekologiskt hållbart och robust system även vid en krissituation i Sverige. Ett visst idéutbyte har påbörjats med miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och Tekniska Verken för att kunna lansera olika lokala möjligheter och lösningar för vatten och avlopp. Börje visar även exempel på alternativt sätt att bygga en stad på, med många lokala ekosystem i korridorer utifrån en stadskärna istället för total centrering i form av en enda central tätort.
- 3) Tema ”Boende på landsbygden”
 - a. **Arne Svensson**, lokal entreprenör, berättar om sin satsning på fyra småhus för seniorboende i Ulrika. Viktiga ledstjärnor har varit att boendet ska vara både funktionellt, men även vackert då det påverkar hur man mår. Arne berättar också om sitt initiativ till en närvärmeanläggning i både Ulrika och Nykil, som serverar både offentliga verksamheter och privata boenden. Ett problem med byggande på landsbygden är att få banklån på mer än 50 procent av fastighetsvärdet, samt att en fastighet dessutom värderas betydligt lägre på landsbygden än i staden. Det är en lånestruktur som missgynnar landsbygden, menar Arne. Vidare hade kommunen väldigt höga kostnader för ändring av detaljplan (125 000 kronor) samt för anslutning av vatten och avlopp (250 000 kronor), säger han. Det blir därför näst intill omöjligt att göra byggprojekt på landsbygden affärsmässigt lönsamma. Det som har gjorts i Ulrika drivs istället i huvudsak av ideellt engagemang och en vilja att göra något för bygden.

En fråga är hur kommunen skulle kunna underlätta för byggande. Två punkter lyfts fram på mötet:

- Kommunen (och även andra delar av samhället, t ex banker vad gäller lån) behöver generellt inta en annan syn på värdet av det arbete som personer vill

lägga ner på att utveckla landsbygden. Synsättet bör baseras på att förståelse för vilka utmaningar som finns, att underlätta lokala initiativ och engagemang samt att aktivt stödja dessa. Kommunen bör i det arbetet se över och förenkla regelverket för att bygga t ex olika former av serviceboenden på landsbygden. En högre grad av flexibilitet och lokal anpassning av regler behövs.

- Stångåstadens roll som samhällsbärande kraft på landsbygden bör diskuteras politiskt. Idag drivs Stångåstaden utifrån affärsmässiga grunder, vilket blir ett slags moment 22 på landsbygden, enligt Arnes beskrivning ovan av att det inte går att bara utgå från strikt affärsmässiga premisser på landsbygden. Arne understryker medborgarnas egna engagemang visserligen är viktigt, men att resultatet blir att den samhällsutvecklande rollen *uteslutande* läggs på medborgarna själva.

En motion (från V) till KF om ökat byggande på landsbygden kommer att behandlas i vår. Samråd med Arne Svensson (som sakkunnig entreprenör på landsbygden) skulle kunna ske i samband med det.

- b. **Susanna Lundstedt** från omsorgs- och äldreförvaltningen berättar om olika boendeformer för äldre på landsbygden. Idag finns det servicehus i Berg/Ljungsbro, Kärna, Vikingstad, Åkerbo, Sturefors, Bestorp/Brokind, Nykil och Ulrika. Det finns generellt en politisk ambition för servicehusen, att öka antalet träffpunkter/fritidsverksamheter och öka samverkan med föreningslivet. En ny service- och boendeform som håller på att utvecklas är s k ”trygghetsboenden”. Planeringen för boende utanför tätorten sammanfattas i fyra punkter:

- I möjligaste mån erbjuda flera boendialternativ på landsbygden.
- Genom att tillskapa trygghetsboenden ökar möjligheten till kvarboende på orten då biståndsprövning inte behövs för dessa.
- Privata fastighetsägare samt Stångåstaden driver trygghetsboende i Ljungsbro och Valla – kommunen bekostar värdinnesfunktionen.
- Kontoret följer efterfrågan på boende med hjälp av socialförvaltningen.

Två frågor som väcks är om kommunen kan vidga servicen ytterligare till äldre på landsbygden som vill lämna sitt hus och flytta till en hyresrätt och om det finns möjligt att skapa möten över ”generationsgränserna”. Frågorna besvaras inte på mötet men tas med i det fortsatta arbetet i såväl Landsbygdsgruppens som omsorg- och äldreförvaltningens arbete.

- c. **Per-Åke Johansson och Ann-Christine Leckberg**, från Hultabygdens kretsloppsförening berättar om planerna på ett miljöanpassat kollektivboende i Hulta, som man har försökt realisera. En ledstjärna är att ”det ska vara roligt att bli gammal”. Projektet startade redan 2005 då man började undersöka möjligheterna i form av en förstudie finansierad med byggedpeng. Idéerna kom från Companion/Hela Sverige ska leva. I förstudien besöktes många kooperativa satsningar. Vidare fick man löfte av en markägare att kunna bygga på en viss markyta. Ledord för visionen var:

- Kretsloppsanpassat byggande och boende.
- Boende över generationsgränser.
- En rik och stimulerande närmiljö.

Förstudien resulterade i ett nytt projekt, finansierat med pengar från LEADER Folkungaland. En projektledare med erfarenhet av ekobybygge samt en arkitekt som ”brann för hållbart byggande” utsågs. Ett konkret förslag togs fram med kalkyler och utlovad finansiering samt ritningar och planer för ett byggande av ett innovativt 8-kantigt hus som skulle kunna uppföras vid Dänskebo i Hultabygden. Även modeller för enfamiljshus togs fram. I studiens slutfas drogs emellertid löftet om markförvärv tillbaka. En central trivsselfaktor var en fin trädgård med odlingslotter, pergola med spaljepäron och rosor, perennrabatter och en fruktträdgård, sittplatser i syrenbersåer, damm med vattentrappa som renar bad och tvättvattnet samt ett växthus. En plats för njutning avkoppling och skönhetsupplevelser.

Projektet tog mycket tid och kraft och mötte många utmaningar t ex i form av placering, vilket gör att det idag ligger ”lite på is”. Idag är arkitekten död och projektledaren har gett sig i kast med andra projekt. Han har t.ex. tagit fram ett modulhus, som byggs helt färdigt på fabrik. Presumtiva kunder behöver endast sätta upp plintar så kan huset levereras färdigt till platsen.

- 4) Föregående minnesanteckningar från 2017-05-04 godkänns.
- 5) Studiebesöket på Tekniska verken 2018-02-22 diskuteras kort.
- 6) Rapport: Sven-Åke Överström (Utskott Vårdnäs, suppleant) har av sagt sig sin plats pga av hälsoskäl.
- 7) Övriga frågor:
 - a. Lars-Åke Gustafson informerar om och bjuder in till att delta på Landsbygdsriksdagen **17 – 20 maj 2018** i Örnköldsvik. Två personer i Landsbygdsgruppen får åka. Önskemål om att delta ska inrapporteras till Lars-Åke: **Före tisdagen 20 mars**. Egen anmälan sker på Landsbygdsriksdagens hemsida: **Senast måndagen 26 februari**
 - b. Lars-Åke informerar om att revideringsarbete med Landsbygdsstrategin och landsbygdsstatistiken har upptagits efter lång sjukskrivning,
 - c. Lars-Åke informerar om att miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen kommer att bidra med ge energirådgivning på landsbygden vid tre tillfällen. Preliminära datum är 15-16 april i Skeda Udde, Lingham och Ljungsbro (Tidigare har rådgivning getts i Brokind, Askeby och Vikingstad)
 - d. Lars-Åke informerar om att de årliga Östgötadagarna äger rum den 1-2 september 2018.
- 8) Nästa möte är 18 april i utskott Åkerbo.
- 9) Mötet avslutas av Rebecka.

E u
Lars-Åke Gustafson